

Αθήνα, 2 Οκτωβρίου 2023

ΕΡΩΤΗΣΗ

Προς τον κ. Υπουργό Παιδείας, Θρησκευμάτων και Αθλητισμού

ΘΕΜΑ: «Εξαιρετικά κρίσιμη η διασφάλιση της απρόσκοπτης λειτουργίας της παράλληλης στήριξης των μαθητών με αναπηρία ή/και εκπαιδευτικές ανάγκες – επιτακτική ανάγκη η κάλυψη των θέσεων στα σχολεία της Θεσσαλονίκης»

Τρεις εβδομάδες μετά την έναρξη της σχολικής χρονιάς, γονείς και εκπαιδευτικοί διεκδικούν το αυτονόητο: την απρόσκοπτη και ισότιμη πρόσβαση των μαθητών με αναπηρία ή/και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες στην εκπαιδευτική διαδικασία. Οι ελλείψεις που καταγράφονται, στις εκπαιδευτικές δομές όλης της χώρας και ιδιαίτερα στη Θεσσαλονίκη, στην παράλληλη στήριξη των εν λόγω μαθητών είναι εξαιρετικά σοβαρές, οδηγώντας γονείς και εκπαιδευτικούς σε απόγνωση.

Σύμφωνα με καταγγελίες των γονέων και φορέων των ΑμεΑ, αλλά και βάσει σχετικών δημοσιευμάτων, οι έως τώρα προσλήψεις στην παράλληλη στήριξη μετά βίας καλύπτουν το 1/3 των υφιστάμενων αναγκών, τη στιγμή που εκκρεμούν κι άλλες γνωματεύσεις από τα κατά τόπους Κέντρα Διεπιστημονικής Αξιολόγησης Συμβουλευτικής και Υποστήριξης (ΚΕ.Δ.Α.Σ.Υ.), ενώ δεν είναι ξεκάθαρο τι ακριβώς θα γίνει κατά τη Β' φάση των προσλήψεων που αναμένεται τις επόμενες ημέρες. Τα τεράστια κενά που υπάρχουν ωθούν όσους γονείς έχουν την οικονομική δυνατότητα να προσφεύγουν στην κάλυψη των αναγκών των παιδιών τους με ιδιωτική δαπάνη.

Ακόμη όμως και τα καταγεγραμμένα κενά δεν περιγράφουν επακριβώς τις πραγματικές ανάγκες, καθώς η κατεύθυνση που έχει δοθεί από το Υπουργείο Παιδείας Θρησκευμάτων και Αθλητισμού να τοποθετηθούν όσο το δυνατόν λιγότεροι εκπαιδευτικοί για την κάλυψή τους (κι επομένως να απασχολείται ένας εκπαιδευτικός παράλληλης στήριξης ταυτόχρονα με περισσότερα από ένα παιδιά) εντείνει τις ανησυχίες ότι εκατοντάδες παιδιά θα μείνουν χωρίς ή με ελάχιστη και ανεπαρκή στήριξη και επιβεβαιώνει με τον χειρότερο τρόπο την ουσιαστική εγκατάλειψη της παράλληλης στήριξης.

Πιο συγκεκριμένα, για το σχολικό έτος 2023 – 2024, σύμφωνα με τις διευκρινιστικές οδηγίες που απέστειλε το Υπουργείο στα τέλη Αυγούστου σε όλα τα σχολεία με την υπ' αριθ. Πρωτ. 93506/Δ3/25.8.2023 εγκύκλιο, «ο/η εκπαιδευτικός ΕΑΕ του θεσμού της παράλληλης στήριξης-συνεκπαίδευσης τοποθετείται σε σχολείο/α, όχι ως 'ατομικός εκπαιδευτικός' μαθητών/τριών, αλλά με σκοπό την ένταξή τους στο σχολικό γίνεσθαι, σε γνωστικό, κοινωνικό και ψυχολογισθηματικό επίπεδο». Ειδικότερα, διευκρινίζεται ότι «σε τμήμα σχολείου στο οποίο υπάρχει απόφαση έγκρισης παράλληλης στήριξης-συνεκπαίδευσης για περισσότερους από έναν/μία μαθητή/τρια, αναλαμβάνει ένας/μία εκπαιδευτικός παράλληλης στήριξης-συνεκπαίδευσης συνολικά την υποστήριξή τους».

Με βάση την παραπάνω εγκύκλιο, επιβεβαιώνεται και διευρύνεται η πολιτική του μοιράσματος των εκπαιδευτικών παράλληλης στήριξης σε δύο ή και περισσότερους μαθητές, ακυρώνοντας με αυτόν τον τρόπο στην πράξη τις διαγνώσεις των ΚΕ.Δ.Α.Σ.Υ. και υποβαθμίζοντας τα μορφωτικά δικαιώματα τόσο των μαθητών που τη δικαιούνται όσο και ολόκληρης της τάξης τους.

Όπως χαρακτηριστικά αναφέρεται σε ανακοίνωση της Α' ΕΛΜΕ Θεσσαλονίκης, «αυτό στην πράξη σημαίνει ότι οι εκπαιδευτικοί της Παράλληλης Στήριξης για άλλη μια χρονιά θα μειωθούν, χιλιάδες συνάδελφοι θα απολυθούν και πάρα πολλά παιδιά θα μείνουν χωρίς καθόλου στήριξη, με το βάρος να πέφτει στους γονείς, ή θα έχουν ελάχιστη στήριξη, μερικών ωρών την εβδομάδα, χωρίς ο εκπαιδευτικός να μπορεί να τους παρέχει σταθερό και ολοκληρωμένο επιστημονικό πρόγραμμα».

Σε συνέχεια δε της ως άνω οδηγίας, αντιδράσεις έχουν προκαλέσει όσα δήλωσε σχετικά η Υφυπουργός κ. Δόμνα Μιχαηλίδου, ότι δηλαδή *«αυτό που γινόταν πολλές φορές παλαιότερα, ήταν ότι υπήρχαν δύο ή τρία παιδιά στο τμήμα με ανάγκες για παράλληλη στήριξη και γινόταν έτσι η παροχή ώστε να υπήρχαν δυο-τρεις εκπαιδευτικοί ειδικής αγωγής μαζί με το δάσκαλο, σύνολο τέσσερις! Αυτό δεν είναι σωστό ούτε για την εκπαιδευτική διαδικασία, αλλά ούτε [...] για το ίδιο το παιδί με την αναπηρία. Το παιδί με την αναπηρία χρειάζεται κάποιον να το βοηθάει εκπαιδευτικά, δε χρειάζεται κάποιον να γίνει η σκιά του»*. Μόνο που, όπως αναφέρουν γονείς και εκπαιδευτικοί, αυτό που είπε η Υφυπουργός δεν υφίσταται, καθώς σήμερα έχουμε το φαινόμενο όχι τεσσάρων δασκάλων για ένα τμήμα, αλλά ενός εκπαιδευτικού παράλληλης στήριξης για πολλά παιδιά, σε διαφορετικά τμήματα και ενίοτε σε διαφορετικά σχολεία.

Όταν μάλιστα τα διαφορετικά αυτά σχολεία βρίσκονται σε απόσταση μεταξύ τους, οι εκπαιδευτικοί παράλληλης στήριξης *«μοιράζονται»* και εναλλάσσονται ανάμεσα σε σχολεία και μαθητές για λίγες ώρες σε κάθε παιδί, στερώντας από τους μαθητές τη δυνατότητα να εδραιώσουν μια σταθερή συνεργασία μαζί τους και την ευκαιρία να εξελιχθούν συναισθηματικά, κοινωνικά και μαθησιακά. Απόρροια αυτού, όπως διατυπώνει ο Πανελλήνιος Σύλλογος Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης Ειδικής Αγωγής (ΠΑ.ΣΥ.Δ.Ε.Ε.Α.), αποτελεί *«η απομόνωση του μαθητή στην τάξη, η αύξηση των συναισθηματικών δυσκολιών και των μαθησιακών κενών ή ακόμα, και η σχολική διαρροή του μαθητή, καθώς νιώθει 'ξένο σώμα' σε ένα σχολείο που δεν μπορεί να γίνει μέλος»*.

Για τη Θεσσαλονίκη, ειδικότερα, έχουμε γίνει δέκτες παραπόνων, καθώς υπάρχουν σε ήδη πολυπληθή σχολικά τμήματα (σε πολλά μάλιστα άνω των 25 μαθητών) περιπτώσεις που ένας εκπαιδευτικός παράλληλης στήριξης αντιστοιχεί ακόμη και σε οκτώ παιδιά με αναπηρία ή/και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες. Γονείς και εκπαιδευτικοί μάλιστα καταγγέλλουν ότι, και στην Ανατολική και τη Δυτική Θεσσαλονίκη, επικρατεί αδιαφάνεια τόσο με την απόκρυψη των κενών όσο και με τις σχετικές τοποθετήσεις εκπαιδευτικών. Η Γ' ΕΛΜΕ Θεσσαλονίκης, σε ανακοίνωσή της, αναφέρει πως παρά τις προσπάθειες να μην εμφανίζονται τα πραγματικά κενά, *«στην παράλληλη (στήριξη) τα κενά με βάση της δηλώσεις της περιφερειακής Διεύθυνσης σε παράσταση των ΕΛΜΕ (21/9/2023) είναι αυξημένα κατά 30% σε σχέση με πέρσι»*.

Να προστεθεί δε ότι, όπως προκύπτει από δημοσιεύματα, υπάρχουν καταγγελίες ότι ζητάται προφορικά η ομαδοποίηση των παιδιών που χρήζουν παράλληλης στήριξης σε μια σχολική μονάδα και η ένταξή τους στο ίδιο σχολικό τμήμα, προκειμένου να απασχολούνται από έναν εκπαιδευτικό παράλληλης στήριξης. Γεγονός που προφανώς υπονομεύει την εκπαιδευτική διαδικασία για το σύνολο των μαθητών της τάξης και ενισχύει τον στιγματισμό όσων χρήζουν στήριξης.

Η τοποθέτηση ενός εκπαιδευτικού παράλληλης στήριξης όχι για έναν αλλά για περισσότερους μαθητές δημιουργεί μάλιστα κι ένα πρόσθετο πρόβλημα: Με δεδομένο ότι έχει προσληφθεί εκπαιδευτικός (ακόμη κι αν αυτός είναι ένας για οκτώ παιδιά!) η ανάγκη των παιδιών θεωρείται καλυμμένη, με αποτέλεσμα ακόμη κι αν οι γονείς έχουν την οικονομική δυνατότητα να μην μπορούν να καλύψουν τις ανάγκες των παιδιών τους ούτε ιδιωτικά και να αφήνεται η εκπαίδευση ουσιαστικά στην ενδοσυνεννόηση μεταξύ γονέων και εκπαιδευτικών και την αυτοθυσία των τελευταίων.

Αν σε όλη αυτή την τραγική κατάσταση που έχει διαμορφωθεί, συνυπολογίσουμε τις σοβαρές ελλείψεις και σε λοιπές ειδικότητες που σχετίζονται με τη μέριμνα και τη φροντίδα των εν λόγω μαθητών, όπως λόγου χάρη των σχολικών νοσηλευτών, γίνεται αντιληπτός ο κίνδυνος στον οποίο τίθενται τα παιδιά εντός σχολικών κτιρίων αφήνοντας τα σε ώρες μαθημάτων αλλά και προαυλισμού κατά την διάρκεια των διαλειμμάτων μόνα τους χωρίς την ενδεδειγμένη υποστήριξη που έχει εισηγηθεί ο επιστημονικός δημόσιος φορέας των ΚΕ.Δ.Α.Σ.Υ.

Ο μεγαλύτερος, ωστόσο, κίνδυνος προκύπτει από τη μη κατανόηση των διαστάσεων που έχει αυτή η κατάσταση. Για τα παιδιά με ΔΕΠ-Υ, αυτισμό, μαθησιακές δυσκολίες, συναισθηματικές διαταραχές, κινητικά προβλήματα και αναπηρίες, η στέρηση κατάλληλης και εξειδικευμένης εκπαιδευτικής υποστήριξης δεν αφορά μόνο τις μαθησιακές τους επιδόσεις, αλλά έχει σοβαρές συνέπειες στη γενικότερη κοινωνικοποίησή τους και την ψυχική τους υγεία. Ο εκπαιδευτικός της παράλληλης στήριξης είναι κάτι πολύ περισσότερο από τον άνθρωπο που κάθεται δίπλα τους και τα βοηθά την ώρα του

μαθήματος. Είναι εκείνος που συμβάλλει στην ολόπλευρη ενσωμάτωσή τους στη σχολική πραγματικότητα, που τα προστατεύει από τον αποκλεισμό, την περιθωριοποίηση και τον σχολικό εκφοβισμό. Για αυτό και θα έπρεπε να πληρούνται όλες εκείνες οι προϋποθέσεις ώστε να αποτελεί πραγματικά τη γέφυρα που ενώνει τον κόσμο τους με αυτόν των συμμαθητών τους, καλλιεργώντας εντός του σχολείου ένα κλίμα συνεργασίας και ουσιαστικής υποστήριξης.

Ένα επιπλέον ζήτημα σχετικά με την εφαρμογή της παράλληλης στήριξης, όπως διατυπώνει ο ΠΑ.ΣΥ.Δ.Ε.Ε.Α., αποτελεί το γεγονός ότι *«σε πολλές περιπτώσεις παρακάμπτεται το τμήμα του νόμου (ν.3699/2008), σύμφωνα με τον οποίο ο εκπαιδευτικός της παράλληλης στήριξης, αποτελεί τον δεύτερο εκπαιδευτικό της τάξης, ο οποίος συνεργάζεται υποχρεωτικά με τους εκπαιδευτικούς της γενικής με δυνατότητα εναλλαγής των ρόλων με πρωτοβουλία του εκπαιδευτικού της γενικής παιδείας. Εφ' όσον προϋπόθεση για την συμπερίληψη των μαθητών είναι η μη στοχοποίησή τους στην τάξη, αποτελεί επιτακτική ανάγκη να αποσαφηνιστεί νομοθετικά και να αναβαθμιστεί ο ρόλος του εκπαιδευτικού παράλληλης στήριξης, προκειμένου να αποτελεί σημείο αναφοράς για όλους τους μαθητές και όχι στίγμα διαφοροποίησης για έναν μαθητή»*.

Συνοψίζοντας, σχετικά με τη διαμορφωθείσα κατάσταση, η Ε' ΕΛΜΕ Θεσσαλονίκης αναφέρει: *«Χωρίς καμία ντροπή επιτίθενται στα παιδιά με αναπηρίες και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες. Μειώνουν πάνω από το 60% τις προσλήψεις σε παράλληλες στηρίξεις, αλλάζουν με το έτσι θέλω και τη βοήθεια κάποιων Σχολικών Συμβούλων τη φύση της παράλληλης στήριξης και με πραξικοπηματικό τρόπο ζητάνε να παρακάμπτονται οι γνωματεύσεις των ΚΕ.Δ.Α.Σ.Υ.»*.

Επειδή η ειδική αγωγή και εκπαίδευση είναι αναπόσπαστο κομμάτι της ενιαίας δημόσιας και δωρεάν παιδείας και αποτελεί υποχρέωση της Πολιτείας.

Επειδή οι μαθητές αναπηρία ή/και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες έχουν τα ίδια μορφωτικά δικαιώματα με τους υπόλοιπους μαθητές και το Υπουργείο Παιδείας, Θρησκευμάτων και Αθλητισμού οφείλει να καλύψει έγκαιρα τις

πραγματικές ανάγκες στα σχολεία της χώρας, ώστε να συμμετέχουν ισότιμα στην εκπαιδευτική διαδικασία.

Επειδή η παράλληλη στήριξη αποτελεί πυλώνα της ειδικής αγωγής. Η μη υλοποίησή της ή η ανεπαρκής παροχή της συνιστά παραβίαση του δικαιώματος των παιδιών. Και, με βάση τα παραπάνω, εκατοντάδες μαθητές με αναπηρία ή/και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες κινδυνεύουν να μείνουν χωρίς ή με ελλιπή ειδική εκπαιδευτική υποστήριξη.

Επειδή ο περιορισμός στις τοποθετήσεις των παράλληλων στηρίξεων ανά σχολείο είναι αντιπαιδαγωγικός και αντιεπιστημονικός.

Επειδή οι ώρες απασχόλησης του εκπαιδευτικού της παράλληλης στήριξης για έναν μαθητή ορίζονται από το ΚΕ.Δ.Α.Σ.Υ. και όσον αφορά στον τρόπο κάλυψης του υποχρεωτικού ωραρίου ορίζεται από τον διευθυντή της σχολικής μονάδας. Ωστόσο, όπως καταγγέλλουν οι σύλλογοι διδασκόντων, δεν δύναται να ιεραρχούνται από αυτούς οι γνωματεύσεις της διεπιστημονικής ομάδας των ΚΕ.Δ.Α.Σ.Υ., καθώς μια πιθανή ιεράρχηση ανάμεσα σε γνωματεύσεις δημόσιου επιστημονικού φορέα αφενός μεν είναι αναντίστοιχος με τον ρόλο και τις αρμοδιότητες του συλλόγου διδασκόντων, αφετέρου δε συνιστά διάκριση ανάμεσα στους μαθητές.

Επειδή η διαμορφωθείσα κατάσταση οδηγεί σε εξάντληση το διαθέσιμο προσωπικό.

Επειδή οι γονείς των μαθητών που μένουν χωρίς παράλληλη στήριξη, αναγκάζονται -αν τους δίνεται η δυνατότητα- να προσλάβουν ιδιωτική παράλληλη στήριξη με αποτέλεσμα να επιβαρύνονται με ένα τεράστιο κόστος, το οποίο έρχεται να προστεθεί στον οικογενειακό προϋπολογισμό, που συμπεριλαμβάνει ήδη έξοδα εργοθεραπειών, λογοθεραπειών, συμβουλευτικής, κ.ά.

Επειδή υπάρχουν απροσδιοριστίες στην καταγραφή και ποσοτικοποίηση των πραγματικών αναγκών στην παράλληλη στήριξη, οι οποίες δημιουργούν πολλαπλά προβλήματα.

Επειδή όλα τα παραπάνω δεν μαρτυρούν την εκπεφρασμένη πρόθεση του Υπουργού να ενδυναμώσει την ειδική αγωγή *«με την δημιουργία νέων προγραμμάτων σπουδών κατάλληλα στοχευμένων στο είδος των ειδικών εκπαιδευτικών αναγκών αλλά και την ποιοτική αναβάθμιση και αξιοποίηση της*

παράλληλης στήριξης», αλλά στην ουσία ακυρώνουν την έννοια της εξατομικευμένης εκπαίδευσης.

Επειδή ειδικότερα κρίνεται επιβεβλημένη η κάλυψη των κενών της παράλληλης στήριξης στις σχολικές μονάδες της Θεσσαλονίκης.

Επειδή αποτελούν δίκαια αιτήματα τα όσα καταγράφονται στην επιστολή της Ένωσης Γονέων Καλαμαριάς, και πιο συγκεκριμένα: η κάλυψη όλων των πραγματικών αναγκών, η πρόσληψη των απαραίτητων εκπαιδευτικών κάθε ειδικότητας για κάθε παιδί με αναπηρία ή/και ειδικές ανάγκες, σύμφωνα με τις οδηγίες που δίνονται στις διαγνώσεις των αρμόδιων επιστημονικών φορέων (ΚΕΔΑΣΥ) άμεσα στη Β' φάση των προσλήψεων, αλλά και η δημιουργία όλων των αναγκαίων οργανικών θέσεων συνολικά στην παράλληλη στήριξη.

Ερωτάται ο αρμόδιος κ. Υπουργός:

1. Μετά από τρεις εβδομάδες λειτουργίας των σχολείων, έχει προχωρήσει σε επικαιροποίηση των εκπαιδευτικών κενών στην παράλληλη στήριξη; Ποιο είναι μέχρι σήμερα το ακριβές ποσοστό κάλυψης στη Θεσσαλονίκη; Σκοπεύει να καλύψει πλήρως τις ανάγκες των μαθητών που δικαιούνται παράλληλη στήριξη και με ποιο χρονοδιάγραμμα;
2. Με ποιο τρόπο θα διασφαλίσει την απρόσκοπτη και αποτελεσματική λειτουργία του θεσμού της παράλληλης στήριξης; Προτίθεται, ειδικότερα, να επαναξιολογήσει τον τρόπο υλοποίησής της; Θα προχωρήσει άμεσα στη διάθεση ενός εκπαιδευτικού σε κάθε έναν μαθητή που χρήζει παράλληλης στήριξης, βάζοντας τέλος σε αυτήν την αδιανόητη κατάσταση; Ισχύουν τα όσα αναφέρονται προς την κατεύθυνση ομαδοποιήσεων των παιδιών που χρήζουν παράλληλης στήριξης και ένταξής τους στο ίδιο σχολικό τμήμα προκειμένου να απασχολούνται από έναν εκπαιδευτικό;
3. Σκοπεύει να διαθέσει τα αναγκαία κονδύλια ώστε να καλυφθούν οι πραγματικές ανάγκες στην παράλληλη στήριξη στις σχολικές μονάδες της Θεσσαλονίκης, διασφαλίζοντας τα δικαιώματα των παιδιών με

αναπηρία ή/και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες και στηρίζοντας ουσιαστικά τις οικογένειες τους;

4. Σε ποιες άμεσες ενέργειες θα προβεί για τις προσλήψεις των εκπαιδευτικών και του λοιπού προσωπικού που σχετίζεται με τη φροντίδα των εν λόγω μαθητών και κινδυνεύουν να βρεθούν στην ανεργία;

Οι ερωτώσες βουλευτές
Θρασκιά Ουρανία (Ράνια)

Τζούφη Μερόπη